

# ARDEALUL

ZIAR POLITIC INDEPENDENT. APARE SĂPTĂMĂNAL

Prim-redactor: PETRU BOLOVAN

MOTTO:

Ardealul al ardelenilor.

Redacția și administrația  
Viena VIII.,

Schönborngasse 12

Telefon 38.0.42.

## Nule și neavenite...

În cursul validărilor mandatelor de deputați și senatori, fruntașul român și „omul de legătură” între partidul național și partidele opoziționiste din regat, Mihail Popovici, a citit declarația partidului național prin care declară, că partidul dsale nu va participa la lucrările camerilor și mai declară, că toate legile aduse de aceste corpuri vor fi considerate ca „nule și neavenite.”

Suntem de acord, dar numai în parte. Autorizăm pe d. Brătianu se aducă pentru regat legi cu duzina și să le aplice după obiceiurile dsale binecunoscute, îi interzicem însă ca să întocmească lucrurile în așa fel, ca aceste legi se fie aplicate și în Ardeal, ca vigoarea lor să se estindă și asupra Ardealului.

Ardealul are legile lui în vigoare de decenii, legi, cari nici sub domnia ungurească n'au fost contestate de noi, dimpotrivă le-am găsit foarte bune, căci sub scutul lor am crescut, sub scutul lor vrem să terminăm cu viața.

Dar să precizăm. Partidul național român din Ardeal contestă valabilitatea camerilor și declară legile ce vor fi aduse de către acestea, nule și neavenite. De ce? Pentru motivul, că Brătianu a făcut alegerile în mod samavolnic asigurându-și în felul acesta majoritatea care va avea nevoie la reconstituției.

Supărarea este mare nu tocmai pentru faptul că guvernul a uzat în alegeri de cea mai violentă teroare, dar mai ales, că partidul național român a pierdut teren și este reprezentat în camere numai cu un număr redus de parlamentari. Suntem convinși, că dacă partidul național ar fi mai bine reprezentat, supărarea nu ar fi așa de dărză, chiar dacă alegerile ar fi fost făcute cu o teroare și mai violentă, așa însă lucrurile stau altfel. Nu se poate doar tolera ca până și partidul țărănist se fie mai bine reprezentat decât cel național.

Este cert, că partidul național nu mai reprezintă Ardealul. Conducătorii lui și-au trăit traiul, și-au mâncat mălaiul. Dacă d. Popovici a făcut cunoscuta declarație numai în numele partidului național n'avem nimic de zis, dacă însă declarația s'a făcut în numele Ardealului o considerăm ca nulă și neavenită.

În numele Ardealului nu poate vorbi un singur partid, întreg poporul trebuie să se pronunțe. Poporul din Ardeal mai ales românii nu numai că nu recunosc legile aduse de parlamentul personal și particular al premierului român, dar nu

## În fața unui cabaret bucureștean.



I. Moș: După Tazlăuanu iată'l și pe Vajda.

II. Moș: Păi ăștia umblă după bulendre, iar noi cerșim din poartă'n poartă.

recunosc ca valide nici legile aduse de parlamentele anterioare, mai mult încă, ei nu recunosc unirea și nu recunosc domnia regelui Ferdinand.

Și este firesc, se fie așa. Partidul național, este singur vinovat că nimeni nu'l mai recunoaște ca factor de seamă în ce privește ocârmuirea Ardealului.

Chemați poporul la urne, fără jandarmi însă, și fără teroarea administrativă.

În consecință n'avem nimic de obiectat dacă declarația a fost făcută în nu-

mele partidului național, dar protestăm cu energie, dacă s'ar fi făcut în numele Ardealului.

Ardealul se va răfui la timp atât cu Brătianu cât și cu regatul întreg în mod demn de trecutul său și la aceasta răfuială nu are nevoie nici de declarații, nici de partide politice.

Ziua răfueții va fi o zi de sărbătoare pentru noi, căci acea zi ne va aduce libertatea, ca o condiție sine qua non a existenței noastre. Stefan Ruja.

# Motii la arme...

Răsfoind colecțiunea „Gazetei Transilvaniei“ n'am găsit un singur număr, care se nu fi cuprins vre-o nelegiuire a grecoteilor și bulgăroilor din regat. Notăm că confratele brașovean nu prea alege în expresiunile cu cari tratează pe frații din regat.

Spre cinstea Gazetei Transilvaniei fie zis, n'am găsit în rândurile scrise la adresa „regătenilor“ nici invective, nici murdării, și nici măcar însinuări grosolane, atât de uzuale în presa din regat. Am găsit însă în ea o indignare motivată și fără pereche.

D. Mihail Popovici, despre care se zice, că ar fi omul de legătură între partidul național român și partidele opoziționiste — așa zic cei din fruntea partidului național — tună și fulgeră și în indignarea lui este ajutat în mod eficace de către d. Vajda Voevod.

Campania dusă de dnii Popovici și Vajda, a avut drept rezultat, că autoritățile de sub umbra Brătienilor, la ordinul direct al acestora au deschis acțiune publică nu numai împotriva ziarului sus amintit, ci și împotriva lui Popovici și Vajda, se zice chiar că și împotriva lui Maniu, cari toți ar fi vinovați de agitație împotriva siguranței statului s. c. l. Nu este de loc important, dacă sunt motive, sau nu, lucrul esențial este, că s'a deschis acțiunea publică.

Amestecul autorităților în discuția dintre ziare și partide, măsurarea cu centimetrul legii a unor expresiuni dintr'un ziar, nu dovedesc numai decât, că procurorul a avut motive de a interveni, dovedesc însă, că Brătianu pregătește o lovitură împotriva acelora, cari vor să descalice.

Se va deschide și se va debata un proces foarte interesant în cursul căruia se vor spăla din nou în față publicului rufele murdare. Cei dați judecării în apărarea lor vor căuta să documenteze, că au dreptate, pentru că guvernul dlui Brătianu prin organele sale a făcut cutare crimă sau delict, călcare de lege sau violare, iar procurorul, care în asemenea cazuri, conform uzanțelor din regat, scoborându-se la rolul de apărător particular al intereselor brătieniste individuale și de partid, va căuta să dovedească vinovăția inculpaților prin trecut, asigurând tribunalul și auditoriul, că ei sunt vinovați și va demonstra aceasta vinovăție cu toate discursurile ținute și faptele comise de către inculpați pe timpul când Ardealul a fost stăpânit de unguri. Și dacă aceasta argumentație nu va fi suficientă se va folosi de trecutul îndepărtat al poporului nostru bătându-ne martirii, numai ca să dovedească indiferența Ardealului față de regat.

Astfel de metode uzează regătenii, dar mai ales Brătienii, când vor se distruge pe un adversar, căci magistratura este o instituțiune pusă în serviciul intereselor de partid. Inchipuiți-vă ce s'ar întâmpla, dacă magistratul, care a primit ordine să distruge pe cineva și-ar permite să se țină strâns de paragraful legii? Măinezi după proces ar fi transferat dela Brașov la Hârlău sau Huși și de, Brașovul tot Brașov rămâne.

În vederea procesului ziarele din București fac haz și reproduc ilustrațiuni, cari înfațșează pe Popovici, Vajda și Maniu legați în lanțuri și escortați de jandarmi. Când îți închipui, că gluma aceasta ar putea deveni realitate te apucă râsul. Zău așa, ar fi nostim să vedem pe acești trei fruntași ai partidului național (a nu se confunda cu Ardealul) duși în lanțuri la Jilava, Văcărești sau chiar la Ocnele mari, drept răsplată pentru unirea cu

regatul proclamată sub guvernarea lui Brătianu la 1 Decembrie 1918.

Dacă s'ar întâmpla una ca asta, s'ar adevăra proverbul, că: „Cine sapă groapa altuia cade singur în ea“.

Procesul este de altfel firesc, căci partidul național a hotărât să *descalice* tăman printre jidanii din Huși și Folticeni. O să fie lată de tot.

„Patria“ celalalt organ al partidului național este mai calmă și tratează toate chestiunile politice prin prizmă academică, fără eșiri violente și brutale.

\* \* \*

Tot în „Gazeta Transilvaniei“ am cetit, că moții sunt chemați la arme ca să apere pământul strămoșesc de primejdie. Aceasta chemare a moșilor la arme este un fel de poveste a pisicii cu mămăliga fierbinte, un fel de uite popa nu'i popa.

Chemarea mișună de fraze bombastice, Avram Iancu, Horia, Cloșca și Crișan, adunarea de la Blaj, cea de la Alba Iulia sunt miezul unui amalgam de fraze foarte frumos construite, dar cam fără rost și fără sinceritatea pe care o urmăresc.

Un lucru este clar ș. a. că moții sunt chemați la arme împotriva desfrâului, a crimei etc comise de dușmani, dar care sunt dușmanii nu se spune.

Analizând cu băgare de seamă chemarea, nu lucru devine evident. Partidul național român chiamă la arme moții, ca se asigure acestui partid mai multe mandate și conducătorilor lui oala plină și un trai plin de belșug, ba poate și fotolii ministeriale.

Lupta la care sunt chemați și indemnati moții se va da, nu împotriva regătenilor ca atari, ci împotriva partidului liberal, ca și când acesta ar fi mai necinstit, decât cum a fost de pildă partidul generalului Averescu pe când era la cârmă.

Cu alte cuvinte aci nu este vorba de Ardeal, nu Ardealul este în pericol, ci partidul național, care este identificat în mod nerușinos cu Ardealul, care geme sub jugul uzurpatorilor. Nu se va da lupta pentru salvarea Ardealului, ci pentru salvarea dlui din fruntea partidului național. Ardealul sârmanul trece pe al doilea plan, fiind de importanță secundară față de importanța aceluia partid, care a sacrificat consiliul diriginte și se arăta dispus să sacrifice și autonomia bisericii și dacă am căuta se facem bilanțul politic al acestui partid, tare ne e teamă, că socotelile vor eși în așa fel, încât lichidarea lui ar deveni inevitabilă.

Judecând chestiunea aceasta ne prinde mirarea și ne întrebăm nedumeriți! De unde iau acești domni îndrăzneala de a face tocmai la moți acest apel atât de murdar și ticălos?

\* \* \*

Suntem și noi de acord, că moții și grănicerii împreună cu toți, cari sunt în stare se poarte arma trebuesc chemați la arme, dar nu când îi trăznește în cap vreunui nebun, căruia i 'a călcat cineva pe bătătură, ci la timp oportun și cu rost.

Moții și grănicerii șt toată lumea din Ardeal trebuie chemați la arme nu pentru salvarea unui partid, sau chiar a unui individ oarecare, ci pentru salvarea Ardealului oprimat și batjocorit de lichelele din regat. Aceasta chemare însă nu o poate face partidul, care ba încalcă ba descalecă, ci oameni neprihăniți, cari în ac-

țiunea lor nu urmăresc scopuri meschine și interese individuale.

Motivele acestei chemări nu pot fi senzitabilitatea și succesul sau insuccesul unui singur partid, ci starea de fapt din Ardeal și încălcările de lege comise de regăteni fără excepție de partid, rasă și proveniență. Este în stare indiferent care partid din regat este la putere, căci în ce privește Ardealul, toate partidele sunt la fel și nici unul nu vrea se acorde Ardealului ce i se cuvine. Dimpotrivă ele se întrec în a ne înjosi și batjocori.

Moții, grănicerii și cu ei întreg Ardealul vor intra în lupta împotriva regatului întreg împotriva domniei regatului, împotriva unirii cu regatul, pentru deslipirea de regat și independența Ardealului.

Acum un an, doi, Ardealul s'ar fi mulțumit cu autonomia, poate chiar cu un simulacru de autonomie, azi însă, după experiențele făcute în ultimul an mai ales în ce privește atitudinea incalificabilă a regelui Ferdinand față de toate doleanțele noastre, nepăsarea și cinizmul guvernărilor din regat, au smuls din inima poporului ardelean până și sentimentul de simpatie, făcând loc unei uri neîmpăcate.

Nu atitudinea unui partid, ci atitudinea întregului regat ne-a adus în pragul revoluției, care dacă nu va izbucni spontan, va trebui să izbucnească prin ziarul nostru, care va duce campanie nemiloasă pentru dezrobire și independență.

Da o spunem pe față suntem revoluționari și vom face tot posibilul ca să atingem ținta, dacă nu altfel prin revoluție, fie chiar sângeroasă, căci mai bine să sângerăm în lupta pentru independența Ardealului, decât la Nistru, Prut sau Dunăre pentru Basarabia și Dobrugea.

Dacă cei de la Gazeta Transilvaniei înșelau apelul lor cu sinceritate și dacă nu și-a bate capul ca să se estindă și asupra regatului, iscăleam apelul și noi cu toată încrederea, dar așa trebuie se protestăm împotriva lui, căci el nu constiute decât o tentativă nerușinată de a salva un partid, care și-a pierdut toate drepturile de a mai reprezenta Ardealul, de a mai vorbi în numele lui și de a mai dispune în numele lui.

Ne doare că trebuie să spunem adevărul, dar misiunea noastră nu este să părtinim apucăturile megalomane a unor domni oarecare, ci lupta pentru desrobire.

Le spunem toate acestea ca partidul național se afle, că noi îi suntem dușmani, dușmani de moarte atâta vreme, cât nu va renunța la comunitatea cu regatul, atâta timp, cât conducătorii lui nu vor înceta a vâna slujbe și demnități în România Mare.

Repetăm, că noi personal nu urmărim nici slujbe, nici demnități și ne mulțumim cu gândul că ne facem datoria. Suntem chiar dispuși să cedăm tot succesul împreună cu laurii partidului național, dar numai în cazul, când acesta nu va mai visa regnicolarism, căci regnicolarismul este un pericol pentru noi. Primim ca șef și conducător pe cine va voi partidul național, dar numai în momentul, când ne vom convinge, că nebunia a dispărut și a făcut loc unei politici direct ardelenice.

După câte se pare Vajda și colegii lui dela Gazeta Transilvaniei uzează de apelul către moți ca să intimideze pe regăteni, deci totul se reduce la o apucătură nedemnă de noi ardelenii.

Deci domnilor schimbați-vă atitudinea și mai multă sinceritate.

**GHERASE JUCU.**

# UN NOU RĂZBOI?

Concentrare de trupe sârbești la granița română. — Nedumerirea la Belgrad. — Iarăși Vranghel.  
O interpelare în camera sârbească.

Cetim în Obzor că doi deputați sârbi au înscris și făcut o interpelare urgentă întrebând guvernul sârb, ce însemnătate are grămădirea de trupe la granița dinspre România.

Inseamnă aceasta îngrămădire de trupe un război împotriva României, tocmai în pragul căsătoriei regelui Alexandru cu principesa Maria, sau un război împotriva Rusiei, la care va participa și România împreună cu armata generalului Vranghel, care după cum se știe se găsește în Sârbia împreună cu cea mai mare parte a armatei sale.

Este natural, că guvernul sârb n'a dat nici un răspuns merituos la aceasta interpelare, așa că de fapt nu se știe ce urmărește guvernul sârb prin aceasta concentrare de trupe.

\* \* \*

Atât spune „Obzor“ și nu ne-ar privi nici dacă ar spune mai mult, dacă nu ar fi vorba de noi și de Ardeal.

În cazul când guvernul sârb ar plănuî un război împotriva noastră cu tendința de a cuceri întreg Bănatul realizând în felul acesta contractul de alianță încheiat de către d. Brătianu la 1916, **greul luptei va fi al nostru al Ardelenilor.** Am declarat în nenumărate rânduri, că **suntem dispuși se luptăm pentru recucerirea teritorului bănățean stăpânit pe nedrept de către sârbi**, se naște însă întrebarea, dacă suntem pregătiți pentru un asemenea război și fiind pregătiți, cari vor fi rezultatele lui.

În actualele împrejurări, dacă vom fi atrași într'un război, fie defensiv, fie ofensiv cu sârbii, de pe urma lui nu vom beneficia noi, ci va beneficia guvernul de la București câștigând un nou teren de exploatare, noi robi. Câștigul nostru va fi în acest caz numai cugetul, că am reușit se unificăm cele două părți ale Bănatalui despărțite din grația îngrijirii părintești a domnilor de la București. Și noi dureri se vor naște, cari nu vor fi cu nimic mai mici, mai inferioare decât acelea ce le îndură frații din Torontal din partea sârbilor. căci vandalizmul balcanic al lui Pasići—Pribicevici & C<sup>o</sup>—este analog cu acela al dlor Brătianu-Averescu & C<sup>o</sup>.

Nu ne lipsește pentru acest război pregătirea sufletească și nu ne lipsește nici dragostea față de frați, am dori însă, ca ei să se amâne până la data când ne vom proclama independența despărțindu-ne de cei din regat, de Brătianu & C<sup>o</sup>, de regele Ferdinand și de toate celelalte lichele din București, cari ne rod carnea de pe oase sub cuvânt, că fiind învingători ne-au cucerit. Această laudă bazată pe miniciună este extrem de odioasă și murdară și cuprinde în sine tendința vrută de a ne umili.

Suntem gata să ne batem cu sârbii pentru Bănat, dar cerem ca asupra Bănatalui cucerit de la ei

noi să dispunem, pentru că este al nostru și nimeni nu are dreptul să dispună de el decât noi.

\* \* \*

Dacă concentrarea trupelor sârbești la granița noastră bănățeană ar însemna preludiul unui război împotriva Rusiei, lucrurile se schimbă și iau o altă înfățișare.

Un nou război împotriva Rusiei ar fi semnalul unui nou război mondial, care va amenința întreaga Europă. Acest război nu se va da împotriva Rusiei ca atare, ci împotriva bolșevizmului, așa că prin el pericolul slav nu va dispărea, ci se va renaște din nou amenințându-ne cu distrugerea. Că va fi așa, reese clar din faptul, că în acest război va fi angajat și generalul rus Vranghel, ori nu se poate presupune, că acest general, care s'a dovedit a fi nu rus înfocat ar lupta pentru alte interese, decât acelea ale slavizmului.

Și nici despre sârbi nu se poate presupune că ei ar fi dispuși se lupte împotriva Rusiei, când ei declară în fiecare ocazie, că sunt și rămân slavii aliați Rusiei, mai bine zis ai ponslavizmului. *Este cert și nu se poate altfel, că între guvernul sârb și generalul Vranghel a intervenit o înțelegere, care ar privi pe toți aceia, cari se vor angaja în lupta împotriva bolșevicilor, dar care va fi ținută în taină, căci dacă stipulațiunile ei s'ar cunoaște, nimeni nu s'ar mai angaja la luptă.*

România mare nu va porni această luptă ca să distrugă bolșevizmul, ci pentru că probabil i s'au făcut promisiuni, cari ar fi menite să'i asigure posesiunea neturburată a Besarabiei, posesiune periclitată prin declarațiile delegaților ruși de la Genua, cari nu vor se recunoască noile granițe ale Europei actuale.

Suntem forțați să ne ocupăm din nou de testamentul lui Petru cel Mare, care prevede unirea tuturor slavilor și stăpânirea mării negre și a strâmtoarelor, inclusive Constantinopolul.

*Faptul, că România mare va lupta acum pentru distrugerea regimului bolșevic din Rusia nu implică renunțarea rușilor și a regimului rus de mâine la principii cuprinși în acest testament.*

Admitem, că prin ajutorul dat de către România, executarea testamentului va suferi o întârziere, dar în nici un caz nu va înlătura pericolul ce o amenință, deci jertfele ce vor fi aduse vor fi de prisos.

Cât că jertfele ce vor fi aduse, vor fi aduse de noi ardelenii, căci după cum am mai spus armata de proveniență din regat nu mai contează de loc pentru că soldații ce fac parte din ea dezertează în grupuri.

*Dat fiind deci că ni se cer noi sacrificii, avem și noi de spus ceva. În vederea tratamentului domnilor din regat ni s'a acordat dreptul de a declara, că nu suntem dispuși a ne bate nici pentru distrugerea bolșevizmului rus, nici pentru posesiunea Besarabiei.*

Avertizăm prin aceasta comanda-mentul suprem al armatei române, că îndată ce vom afla, că frații noștri din Ardeal vor fi chemați sub arme, ca se lupte pentru posesiunea Besarabiei, vom lua măsuri, ca soldații se nu se prezinte sub arme, iar acei, cari se vor prezinta, sau se vor găsi sub arme să nu se supună ordinelor ce vor primi și se refuze a participa la un război nouă odios și nejustificat.

Declarăm din nou, că nu suntem dispuși să ne batem pentru Besarabia, pentru simplul motiv, că nu recunoaștem alipirea de regat nu vrem să știm de România mare și de regele Ferdinand.

*Granițele Ardealului nostru sunt la Carpați și nu la Nistru. Nu recunoaștem, că România mare s'ar fi născut prin vetejia(?) soldatului român, sau prin elanul armatei române compusă din slăbănogi. România mare s'a născut prin naivitatea din 1 Decembrie 1918 a fruntașilor transilvăneni. Despotul Brătianu și inconștientul de la Cotroceni au devenit stăpâni pe Ardeal pe urma credulității noastre. Ardealul le-a fost prezentat pe taler de aur.*

Din acest fapt, din cadoul nostru rezultă pentru noi drepturile de mai sus și nu vom tolera ca acestea se fie nesocotite.

*Iar dacă le-ar nesocoti nu ne rămâne alta de făcut, decât să recurgem la revoluție, la o revoluție sângeroasă cum n'a mai văzut lumea. O vom face fără regrete.*

Deci domnilor alegeți.

Maiorul S.

## Maniu tu dormi...

Pe câmpia libertății lângă Blaj, sease ceasuri a vorbit nemuritorul Șincai și spuse cuvintele de neuitat făcând aluzie la unirea Ardealului cu Ungaria că: „unguri până acuma ne-au călărit fără șea acuma vreau să pue și șea pe noi“ și au înțeles valachii că unirea este egală cu pieirea Ardealului. Oare de s'ar scula Șincai și ar vedea că frații noștri din regat nu numai că au pus șea și jugul pe noi dar nici asta nu le ajunge, acum să gândesc să ne pue verigă în nas, să ne poarte ca pe urs. Oare acest visător ce ar zice?

Cu fulgere și cu trăznete ar izbi, vocea lui ca fanfara ar suna: afară câini din Ardealul meu, afară din munții mei. Și ar aduna pe moșii din Abrud, ar aduna pe grănicerii din Năsăud și n'ar rămâne pui de bulgăroi și grecotei din regat în sfântul nostru Ardeal.

Maniu tu dormi?

Tu ești sânge din sângele nostru, ai supt aceeași țată, ai respirat acelaș aer cu noi. Ce faci, până când așteptăm?

B.

## INFORMAȚIUNI.

La o întrebare a lui Kennworthy în casa comunelor, ministrul Chamberlain a răspuns:

„Guvernul francez a declarat după ocuparea orașului Frankfurt a. M. că în toate chestiunile ce vor necesita vre-o acțiune ce ar decurge din stipulațiunile, tratatului de pace din Versailles, nu va proceda decât împreună și de comun acord cu aliații lui.“

Așa dar în cazul dacă germanii n'ar satisface până la 31 Mai obligațiunile lor în ce privește despăgubirile, guvernul francez nu va porni nici o acțiune împotriva Germaniei fără știrea guvernului englez.

\* \* \*

*In camera comunelor au fost aduse pe tapet o mulțime de chestiuni, cari sunt în strânsă legătură cu reîntoarcerea lui Lloyd Georges. După toate probabilitățile Lloyd Georges a sosit la Londra Sâmbătă seara.*

*Cu ocazia sosirii lui în țară, prietenii vor se dea în onoarea lui un dejun, ca în felul acesta să'i dea ocaziunea de a răspunde la scrisoarea lui Lord Grey, care vorbește cu dispreț despre politica lui Lloyd Georges.*

\* \* \*

*Printre tablourile întocmite cu ocazia închiderii conferinței de la Genua cel mai interesant este acela al telefonului și telegrafului. Venitul poștei în timpul conferinței a fost pe urma convorbirilor telefonice și a taxelor de telegrame de 5 milioane lire.*

*În timpul conferinței oficiul telegrafic a expedit în total 133.755 de telegrame, cari au conținut 4.961.335 de cuvinte.*

*Telefonul a fost uzat pentru 78.838 de convorbiri locale de câte 3 minute fiecare și pentru 14.551 convorbiri cu străinătatea.*

*Cea mai grea a fost ziua, când rușii au predat răspunsul. În aceasta zi s'au telegrafiat 161.000 de cuvinte, dintre cari 25.000 la America. Aceasta exclusiv între orele 6—11 seara.*

*La orele 8 dimineața ale aceleș zile, corespondentul unui ziar englez a telegrafiat ziarului său 3900 cuvinte. Aceasta telegramă a fost înmănată redacțiunii în chestiune deja la orele 840 dimineața.*

\* \* \*

La propunerea Angliei Franța a consimțit ca se trimită o comisiune, care va lua în cercetare pretinsele orori săvârșite de către amata turcă a lui Kemal pașa împotriva armenilor. În consecință guvernul francez a îndrumat pe comisarul suprem francez din Constantinopol, ca de comun acord cu aliații se facă demersurile necesare pe lângă guvernul de la Angora. În acelaș timp guvernul francez a cerut, ca ancheta se fie extinsă și asupra teritoriilor ocupate de către greci.

Reprezentantul din Constantinopol al guvernului din Angora a declarat în față ziaristilor, că știrile despre atrocități comise de armata naționalistă turcă împotriva armenilor de la Kharput sunt simple născociri. Aceste calomnii sunt răspândite de către Yowel șeful misiunii americane de ajutorare, care este un dușman neîmpăcat al turcilor și care s'a făcut vinovat de instigarea armenilor împotriva turcilor, așa că guvernul de la Angora a fost silit să'l someze se părăsească teritoriile de sub stăpânirea lui.

\* \* \*

*Cu toate svonorile de până acum, guvernul statelor unite ale Americii a declarat că și Statele unite vor participa la conferința de la Haga, care după cum se știe se va ocupa de deslegarea chestiunii rusești.*

## Conferința dela Genua.

Faimosul siat de la Genua, chemat se aducă lumină și se pună pe baze noi soarta Europei, se termină cu un simulacru de rezultat, abia demn se fie relevat.

Rezultatul de care vorbim constă în faptul, că s'a ajuns în ce privește răspunsul Rusiei la un punct mort, căci rușii n'au rupt tratativele, dar nici n'au consimțit se accepte condițiunile ce le-a pus antanta.

Antanta ditai victorioasă era de părere că poate trata pe ruși la fel cum tratează popoarele invinse, învinse nu cu armele pe câmpul de luptă, ci la masa verde cu vorbe dulci.

Conferința de la Genua a fost convocată ca să înlesnească refacerea Europei și să aducă o ameliorare a relațiunilor dintre diferitele popoare. În loc însă să realizeze, sau măcar să se apropie de aceasta țintă, ea a provocat noi divergențe.

Germania a încheiat cu rușii o convențiune punând Europa în fața unui fapt indeptinit, care a stârnit nu numai uimire, dar era să asvârle în aer și conferința înainte de a se fi terminat, iar Franța căuta să se servească de acest fapt ca motiv pentru plănuita ocupare a ținutului Rinului. Numai grație intransigenței lui Lloyd Georges se poate mulțumi, că neîmpăcata ură a lui Poincare n'a tărât Europa într'un război nou.

Convenția ruso germană a mai avut darul să scoată în evidență și neînțelegerile dintre Anglia și Franța, despre cari s'a dovedit, că cu toată alianța ce există între ele, de înțelegere nici vorbă nu poate fi și că fiecare urmărește scopuri ascunse și speciale, umblând pe cărări deosebite.

Reprezentanții micii antante s'au folosit de apa aceasta turbure și au reușit prin atitudinea lor se mărească confuzia ce predomina conferința din momentul, când s'a aflat despre convenția ruso germană.

Certate asupra acestei convenții puterile s'au arătat deodată foarte curioase în ce privește problema rusească și nu trecea ocaziune ca se nu declare, că nimic nu este atât de important ca regularea acestei chestiuni și că soarta Europei depinde de aceasta chestiune.

Acest fapt îl știau și rușii, cari au știut să'l exploateze. Ei știau, că Rusia trebuie refăcută și pentru aceia au ridicat pretențiuni extrem de grave pentru îndeplinirea cărora nici una dintre puteri n'a voit să ia angajamente și le înconjurau ca pisica mămăliga tierbinte.

Ca se evite o raptură puterile au evitat se discute cu grai viu chestiunea cu delegații ruși și au recurs la metoda foarte comodă de a discuta în scris.

Era direct comic, că membrii unui matur corp de și discutau la aceiaș masă verde, — natural numai chestiuni inofensive — comunicau într'o chestiune, a cărei importanță era înfățișată ca fiind de primul ordin, unii cu alții în scris. Nu cred să se fi urmărit prin aceasta proverbul latin: „verba volant scripta manent, ci mai de grabă era teama ca nu cumva să ajungă lucrurile la ceartă.

Schimbul acesta de note diplomatice nu putea se aducă nici un rezultat și afară de aceasta a răpit și timp foarte îndelungat. Atât nota puterilor, cât și răspunsul lui Cicerin au fost redactate în termeni conchiși și condițiunile lor erau bine conturate, așa că se putea presupune, că ambele părți și-au spus ultimul cuvânt, dar n'a fost așa.

Puterile în nota lor cer Rusiei cutare și cutare lucru și favor economic, iar rușii fără să acorde ceia ce li s'a cerut răspund prin a pretinde puterilor cutare și cutare lucru.

La un moment dat francezii și belgienii cer rușilor garanții că proprietatea individuală a supușilor stăini va fi respectată, iar rușii refuză ceia ce face pe francezi și belgieni se nu mai participe la desbaterile chestiunii rusești. Rușii însă nu cedează, probabil, pentru că erau convinși că atât Franța, cât și Belgia se vor răsândi și vor lua parte la desbateri.

Așa a și fost, căci imediat că s'a putut stabli, că conferința se va închide fără se fi rezolvat aceasta chestiune, atât Barthou, cât și Jaspas reapar pe orizont și declară, că admit întru toate propunerile lui Lloyd Georges, conform cărora chestiunea rusească va fi rezol-

vată de o comisiune de experți, care se întruni în scurtă vreme la Haga.

Pe urma insistențelor și a atitudinii lui Barthou conferința a adus hotărârea, că Germania nu va putea participa la aceasta conferință de experți pentru că — acesta era cel mai serios argument, — ea a încheiat cu Rusia convențiune.

La insistențele lui Lloyd Georges, Cicerin promis, că până după terminarea acestei conferințe rușii nu vor ataca pe nimeni, a promis și n'a luat în privința aceasta nici un angajament așa că nu se știe, dacă și va respecta cuvântul dat.

Deci conferința n'a produs nimic în ce privește chestiunea rusească, căci conferința de experți ce va fi ținută la Haga Dzeau dacă va aduce înțelegerea dorită.

Din punct de vedere economic lucrările conferinței s'au terminat fără rezultat, căci în privința acestei chestiuni deosebirile de vedere dintre puteri, dar mai ales dintre Franța și Anglia sunt și mai pronunțate decât până acum.

Așa n'a fost regulată chestiunea schimbării fără a cui regulare nu se poate produce ameliorare a stării economice mondiale. Această chestiune nici n'a fost atinsă măcar, probabil de teama, ca pe urma ei se nu se nască conflicte.

Acelaș este cazul și cu celelalte probleme economice. Nici vorbă n'a fost de ele.

Hotărârile aduse în conferința stănesc succesoare ale fostei monarhii habsburgice, fost ce e drept desbătute, dar în fața rezistenței statelor mici antante ele n'au putut fi rezolvate, de și s'au depus mari insistențe pentru ratificarea lor. Statele mici antante perseveră în izolarea lor complectă, care n'are nici rost, decât doar acela ca viața economică Europei centrale se rămână staționară. Aceasta foloase rezultă din aceasta rămâne o enigmă greu de rezolvat.

Chestiunea minorităților adusă în discuție de către delegațiunea ungară n'a fost rezolvată tot din pricina rezistenței micii antante, dar hotărât ca aceasta chestiune se fie adusă în fața statului națiunilor, iar Ungaria a fost somată se înainteze în privința aceasta în memoriu.

Încă două trei conferințe de felul acesta Europa se zăpăcește cu desăvârșire. Rep.

## POSTA REDACȚIUNELI.

**R. S.** N'am primit nimic. Trimiteți date din nou și dacă vor corespunde așteptărilor vom publica cu mare plăcere.

**Nelly.** Nu mai este la Viena, a dispărut ca și când l'ar fi înghițit pământul.

**Al. C.** Ar fi datoria lui Cozma, dar să nu așteptați din partea lui nici un ajutor. El nu mai este ardelean. De când s'a înhamat la carul lotrilor din București a uitat de ai lui. L'am pus însă la răvaș.

**Gh. P.** Spune-i lui Vajda că minte. Poșed dovezi că era de altă părere și că este la când nu are curajul se recunoască bărbătesc adevărul. Nu mi-ar conveni se divulgă acest secret prin ziar, dar o voi face dacă mă forțează. Spune-i că i-am scris și că aștept de la el se fie om cum se cade.

**Gr. B.** Nu putem crede că și Maniu se fi făcut vinovat de fapte, cari se lovesc cap în cap cu codul penal. Serviți-ne dovezi și le vom publica, căci n'avem motive să ascundem adevărul.

**J. T.** De Goga nu ne ocupăm. Ignorăm aceasta cocotă masculină cu tot disprețul sufletului nostru cinstit.

**V. G.** Întrebarea vrea se fie o provocățiune. Îți răspund însă. Adresează-te lui Brandsch, Rösse sau Jekeli, căci numai ei te-ar putea servi. Credem însă că în acțiunea DTale se găsește o doză bunicică de imoralitate, pe semne ca te-ai aclimatizat. A mers repede.

**C. J.** După câte știu Sever Dan este acela care se ocupă din însărcinarea partidului național cu asemenea lucruri. Adresați-vă lui.

**P. L., Gh. T., I. L., R. P., P. A.** Nu se pot publica, sunt prea slabe.

